

NOWA PODSTAWA
PROGRAMOWA

7

WCZORAJ
I DZIŚ

Zeszyt ćwiczeń

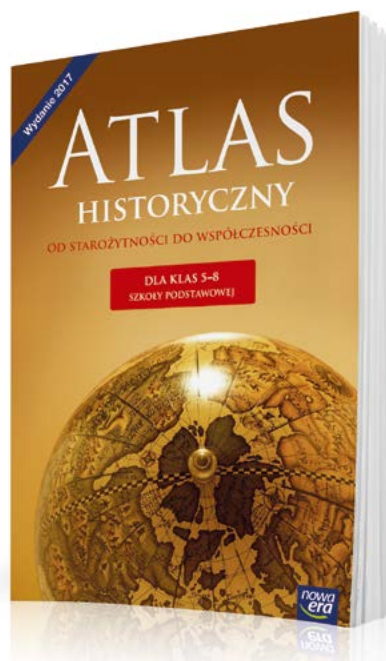
DO HISTORII
DLA KLASY SIÓDMEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ

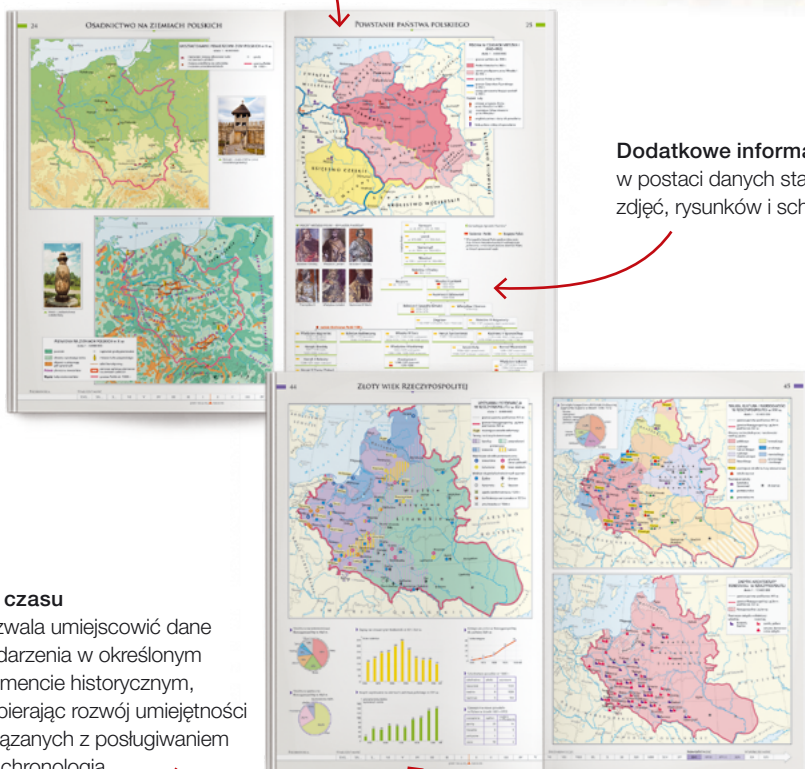
nowa
era

Atlas historyczny

Atlas *Od starożytności do współczesności* to nieoceniona pomoc w nauce historii w klasach 5–8 szkoły podstawowej. Ułatwia kształcenie ważnej umiejętności przedmiotowej – lokalizacji czasowo-przestrzennej wydarzeń historycznych z dziejów Polski, Europy i świata.

Około 200 czytelnych map, które prezentują najważniejsze wydarzenia i zjawiska polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturalne.

Dodatkowe informacje w postaci danych statystycznych, zdjęć, rysunków i schematów

Oś czasu pozwala umiejscowić dane wydarzenia w określonym momencie historycznym, wspierając rozwój umiejętności związanych z posługiwaniem się chronologią.

7

W CZORAJ
I DZIŚ

Ewa Fuks
Iwona Janicka
Katarzyna Panimasz

Zeszyt ćwiczeń

DO HISTORII
DLA KLASY SIÓDMEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ

WCZORAJ I DZIŚ

Zeszyt ćwiczeń jest skorelowany z podręcznikiem do historii dla klasy siódmej szkoły podstawowej *Wczoraj i dziś* dopuszczonym do użytku szkolnego i wpisanym do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego do nauczania historii w klasie siódmej.

Numer ewidencyjny podręcznika w wykazie MEN: 877/4/2017

Nabyta przez Ciebie publikacja jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy o przestrzeganie praw, jakie im przysługują. Zawartość publikacji możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie umieszczaj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, to nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Możesz skopiować część publikacji jedynie na własny użytek.

Szanujmy cudzą własność i prawo. Więcej na www.legalnakultura.pl

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o. 2017

ISBN 978-83-267-3170-9

Wydanie drugie
Warszawa 2018

Redakcja merytoryczna: Arkadiusz Wasilewski.

Współpraca redakcyjna: Michał Błaut, Pamela Sierla-Próchnicka, Magdalena Zimmerman.

Redakcja językowa: Aleksandra Bednarska.

Nadzór artystyczny: Kaia Juszczyk.

Projekt okładki: Maciej Galiński, Aleksandra Szpunar, Paulina Tomaszewska.

Projekt graficzny: Klaudia Jarocka, Aleksandra Szpunar.

Ilustracje: Ewelina Baran, Elżbieta Buczkowska, Rafał Buczkowski, Joanna Ptak.

Realizacja projektu graficznego: Piotr Michniewicz.

Mapy: Zespół kartograficzny NE. **Fotoserwis:** Magdalena Dzwonkowska.

Zdjęcia pochodzą ze zbiorów:

Archivum Nowej Ery – s. 7, 21, 32, 38, 40, 44, 47, 49, 52 (herb), 80, 92, 96; BE&W: Fine Art Images – s. 90, Mary Evans Picture Library – s. 85, The Granger Collection – s. 14, 93, Universal History Archive – s. 94; Bibliothèque nationale de France – s. 71; Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa/Zakład Narodowy im. Ossolińskich – s. 58; East News: s. 41, 79; Muzeum Niepodległości – s. 100; e-biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego – s. 86, 97; Forum/Marek Lapis – s. 50; Gallo Images Poland/Getty Images: s. 8 (lokomotywa), DeAgostini – s. 62, Roger Viollet – s. 72 (okopy), Stock Montage – s. 9 (prądnica Faradaya), Time Life Pictures – s. 11; Indigo: Mary Evans Picture Library – s. 37, SPL – s. 8 (parowiec); Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa – s. 61; Karta – s. 99; kolekcja Krzysztofa Kura – s. 52 (powstanie styczniowe); Library of Congress – s. 35, 42 (parowiec), 72 (czołgi), działo przeciwlotnicze, zasieki), 83; Muzeum Narodowe w Warszawie/Piotr Ligier – okładka, s. 55, 68; Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie – s. 20; Narodowe Archiwum Cyfrowe – s. 69, 105, 106, 111, 113, 115; Pracownia Fotograficzna Muzeum Narodowego w Krakowie – s. 30; Polona – s. 42 (sterowiec), 51, 64; Shutterstock – s. 43, 45 (Ryga); Thinkstock/Getty Images – s. 45 (Budapeszt); Zamek Królewski w Warszawie/Andrzej Ring – s. 32.

Wydawnictwo dołożyło wszelkich starań, aby odnaleźć posiadaczy praw autorskich do wszystkich utworów zamieszczonych w publikacji. Pozostałe osoby prosimy o kontakt z Wydawnictwem.

Nowa Era Sp. z o.o.

Aleje Jerozolimskie 146 D, 02-305 Warszawa

www.nowaera.pl, e-mail: nowaera@nowaera.pl, tel. 801 88 10 10

Druk i oprawa: DRUK-SERWIS Sp. z o.o. Ciechanów

SPIS TREŚCI

I	EUROPA PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM	
1.	Kongres wiedeński	4
	• Tajemnice sprzed wieków – Jak obradował kongres w Wiedniu?	6
2.	Revolucja przemysłowa	8
3.	Nowe idee polityczne	10
4.	Przeciwko Świętemu Przymierzu	12
	Podsumowanie	14
II	ZIEMIE POLSKIE PO KONGRESIE WIEDEŃSKIM	
1.	Po upadku Księstwa Warszawskiego	16
2.	W Królestwie Polskim	18
3.	Powstanie listopadowe	20
	• Tajemnice sprzed wieków – Czy powstanie listopadowe mogło zakończyć się sukcesem?	22
4.	Wielka Emigracja	24
5.	Ziemie polskie po powstaniu listopadowym	26
6.	Wiosna Ludów na ziemiach polskich	28
7.	Kultura polska doby romantyzmu	30
	Podsumowanie	32
III	EUROPA I ŚWIAT PO WIOŚNIE LUDÓW	
1.	Stany Zjednoczone w XIX wieku	34
2.	Zjednoczenie Włoch i Niemiec	36
3.	Kolonializm w XIX wieku	38
4.	Rozwój nowych ruchów politycznych	40
5.	Postęp techniczny i zmiany cywilizacyjne	42
6.	Kultura przełomu XIX i XX wieku	44
	• Tajemnice sprzed wieków – Kim byli impresjoniści?	46
	Podsumowanie	48
IV	ZIEMIE POLSKIE PO WIOŚNIE LUDÓW	
1.	Ziemie polskie przed powstaniem styczniowym	50
2.	Powstanie styczniowe	52
3.	Represje po powstaniu styczniowym	54
4.	W zaborze pruskim i austriackim	56
5.	Rozwój gospodarczy ziem polskich	58
6.	Nowe ruchy polityczne na ziemiach polskich	60
7.	Organizacje niepodległościowe na początku XX wieku	62
	• Tajemnice sprzed wieków – Jak działała Organizacja Bojowa PPS?	64
8.	Kultura polska na przełomie XIX i XX wieku	66
	Podsumowanie	68
V	I WOJNA ŚWIATOWA	
1.	Świat na drodze ku wojnie	70
2.	Na frontach I wojny światowej	72
	• Tajemnice sprzed wieków – Jakie były początki czołgów?	74
3.	I wojna światowa na ziemiach polskich	76
4.	Rewolucje w Rosji	78
5.	Sprawa polska podczas I wojny światowej	80
	Podsumowanie	82
VI	ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM	
1.	Świat po I wojnie światowej	84
2.	Narodziny faszystów	86
	• Tajemnice sprzed wieków – W jaki sposób Niemcy odbudowali swoją armię?	88
3.	ZSRS – imperium komunistyczne	90
4.	Kultura i zmiany społeczne w okresie międzywojennym	92
5.	Świat na drodze ku II wojnie światowej	94
	Podsumowanie	96
VII	POLSKA W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM	
1.	Odrodzenie Rzeczypospolitej	98
2.	Walka o granicę wschodnią	100
	• Tajemnice sprzed wieków – Jak doszło do „cudu nad Wisłą”?	102
3.	Kształtowanie się granicy zachodniej i południowej	104
4.	Rządy parlamentarne	106
5.	Zamach majowy i rządy sanacji	108
6.	Gospodarka II Rzeczypospolitej	110
7.	Spółczesność odrodzonej Polski	112
8.	Osiągnięcia II Rzeczypospolitej	114
9.	II Rzeczpospolita na arenie międzynarodowej	116
10.	Polska w przededniu II wojny światowej	118
	Podsumowanie	120

V. I wojna światowa

1 Świat na drodze ku wojnie

Rozwiąż
dodatkowe
zadanie
docwiczenia.pl
Kod: H7UM1H

Na dobry początek

- 1 Uzupełnij tabelę. Obok połączonych w pary mocarstw dopisz przyczyny konfliktu między nimi.

Wielka Brytania – Niemcy	
Francja – Niemcy	
Rosja – Austro-Węgry	

- 2 Zapoznaj się z mapą, a następnie wykonaj polecenia.

- a) Zaznacz na mapie kolorem zielonym państwa, które utworzyły trójprzymierze, a kolorem czerwonym te, które należały do trójporozumienia.
- b) Podkreśl nazwy miast, w których zawarto trójprzymierze i podpisano układ kończący formowanie trójporozumienia.

- 3** Przeczytaj notę dyplomatyczną z 1891 r., a następnie oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniu prawdziwym, a „F” – przy fałszywym.

[...] rząd Republiki [Francuskiej] przyłącza się w zupełności do dwóch punktów zawartych w doniesieniu p. Giersa¹, a sformułowanych jak następuje:

1. W celu ustalenia i utwierdzenia łączącego ich serdecznego porozumienia, chcąc zgodnie przyczynić się do utrzymania pokoju, [...] oba rządy oświadczają, że będą się porozumiewały w każdej sprawie mogącej narazić pokój powszechny.
2. W razie gdyby ten pokój był rzeczywiście zagrożony, a zwłaszcza gdyby jednej ze stron groziła napaść, obie strony porozumiewają się co do środków, jakie oba rządy w tym wypadku byłyby zmuszone natychmiast i równocześnie podjąć.

¹ Nikołaj de Giers – rosyjski minister spraw zagranicznych.

W nocie potwierdzono gotowość Francji i Rosji do wzajemnego konsultowania wszystkich spraw, które mogłyby zakłócić panujący porządek międzynarodowy.	P	F
W przypadku wybuchu wojny Rosja i Francja samodzielnie podejmą decyzję o udziale w działaniach zbrojnych i będą je prowadzić niezależnie od siebie.	P	F

- 4** Przyjrzyj się ilustracji, a następnie dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. lub 3.

Postacie:

1. cesarz Austro-Węgier
2. monarcha bułgarski
3. sułtan turecki

Autor ilustracji odniósł się do sytuacji na Bałkanach

A.	przed I wojną bałkańską,	ponieważ przedstawił	1.	nabytki terytorialne Turcji uzyskane w wyniku konfliktów bałkańskich.
B.	po II wojnie bałkańskiej,		2.	utworzenie nowego państwa na Bałkanach – Albanii.
			3.	aneksję Bośni i Hercegowiny przez Austro-Węgry.

Na dobry początek

- 1 Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

Bezpośrednią przyczyną wybuchu I wojny światowej był zamach na austriackiego arcyksięcia, przeprowadzony w Sarajewie przez serbskiego nacionalistę.	P	F
Wojnę rozpoczął jednoczesny atak Francji i Rosji na Niemcy i Austro-Węgry.	P	F
Wielka Brytania wysłała swoje wojska do Francji, by wesprzeć oddziały francusko-belgijskie stawiające opór najeźdźcom.	P	F
Podczas bitwy nad Marną w 1914 r. wojskom niemieckim udało się zatrzymać natarcie francusko-belgijskie i zastosować plan wojny błyskawicznej.	P	F
Niemcy próbowali zastosować plan wojny błyskawicznej, który zakładał prowadzenie walk na stałej linii frontu i walk pozycyjnych.	P	F

- 2 Zapoznaj się z ilustracjami, a następnie wykonaj polecenia.

- a) Wstaw znak „x” w kratki na fotografiach, na których przedstawiono elementy umożliwiające żołnierzom skuteczną obronę ich pozycji. Następnie uzasadnij swój wybór.

b) Wyjaśnij, w jaki sposób przeciwnicy próbowali przełamać nawzajem swoje linie obrony podczas walk na froncie zachodnim.

3 Zapoznaj się z tekstem źródłowym, a następnie wykonaj polecenia.

O czwartej godzinie nad ranem, kiedy większość żołnierzy spała w swoich okopach, posterunki ochronne zwróciły uwagę na szereg wybuchów, jakie dały się słyszeć od strony pozycji niemieckich [...]. [...] Zaraz po wybuchach dał się słyszeć syk i nad okopami nieprzyjacielskimi zaczęły się ukazywać kłęby jasnego dymu, koloru żółtozielonego. [...] W tym samym czasie dmący w naszą stronę niezbyt silny, ale stały wiatr poniosł obłok wypuszczonego gazu na nasze pozycje. [...] skoro tylko gaz dotarł do okopów i ludzie wciągnęli go kilka razy do płuc, natychmiast ujawniło się jego niszczące działanie. [...] kiedy wypuszczony przez wrogów obłok przeszedł przez nasze pozycje i powoli oddalił się, rozpoczął się atak Niemców. Żołnierze, którzy pozostali w okopach, cierpiący i chorzy, pozbawieni sił, dźwignęli karabiny, aby odeprzeć atak, ale wszystkie części metalowe na karabinach były pokryte warstwą gazu, zamki karabinów zardzewiały i nie działały.

a) Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Podczas ataku gazami bojowymi Niemcy wykorzystali warunki atmosferyczne, m.in.

A. słoneczną pogodę.	C. silny i porywisty wiatr.
B. padający nad linią frontu deszcz.	D. lekki wiatr wiejący w kierunku linii nieprzyjaciela.

★ **b)** Wytłumacz, na co liczyli Niemcy, decydując się na zastosowanie gazów bojowych.

4 Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Szereg, w którym uporządkowano chronologicznie wydarzenia z końcowego okresu wojny, to:

- kapitulacja Austro-Węgier, przełamanie frontu zachodniego przez siły ententy, podpisanie rozejmu z Niemcami w Compiègne, podpisanie pokoju brzeskiego.
- podpisanie pokoju brzeskiego, przełamanie frontu zachodniego przez siły ententy, podpisanie rozejmu z Niemcami w Compiègne, kapitulacja Austro-Węgier.
- podpisanie pokoju brzeskiego, przełamanie frontu zachodniego przez siły ententy, kapitulacja Austro-Węgier, podpisanie rozejmu z Niemcami w Compiègne.
- przełamanie frontu zachodniego przez siły ententy, podpisanie rozejmu z Niemcami w Compiègne, podpisanie pokoju brzeskiego, kapitulacja Austro-Węgier.

TAJEMNICE

Jakie były początki czołgów?

- 1 Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

Pierwszy czołg skonstruowali Brytyjczycy, którzy wykorzystali pomysł pułkownika Ernesta Swintona.	P	F
Pierwszy prototyp czołgu był bardzo powolny, ale zdolny do pokonywania okopów i rowów strzeleckich szerszych niż 1,5 m.	P	F
W celu zmylenia niemieckiego wywiadu pierwsze czołgi nazywano <i>tank</i> , co po angielsku znaczy 'zbiornik'.	P	F
Pierwsze czołgi były wyposażone w prymitywne radiostacje, które umożliwiały ich załogom porozumiewanie się w terenie.	P	F
„Męska” wersja czołgu Mark I różniła się od wersji „żeńskiej” uzbrojeniem.	P	F

- 2 Ułóż w porządku chronologicznym wydarzenia związane z rozwojem czołgów, wstawiając w kratki cyfry od 1 do 6. Rozpocznij od wydarzenia, które miało miejsce najwcześniej.

- uruchomienie seryjnej produkcji czołgu Mark I
- pierwsze wykorzystanie czołgów w bitwie
- pierwsze zastosowanie czołgów do przewożenia piechurów na polu bitwy
- powołanie w Wielkiej Brytanii Komitetu do spraw Pancerników Lądowych
- skonstruowanie prototypu czołgu o nazwie „Mały Willi”
- pierwsze użycie czołgów w zmasowanym natarciu podczas bitwy

- 3 Wymień zalety i wady czołgów zastosowanych na frontach I wojny światowej.

Zalety	Wady

SPRZED WIEKÓW

4 Każdemu tekstowi (1–3) przyporządkuj bitwę stoczoną podczas I wojny światowej – wybierz ją spośród oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

1. W tym starciu uczestniczyły czołgi Mark IV. Użycie ich na wielką skalę – w liczbie 400 sztuk – ostatecznie dowiodło przydatności czołgów na polu walki do przeprowadzania zmasowanych natarć.
2. Dzień tej bitwy został nazwany „czarnym dniem” armii niemieckiej. Wzięły w niej udział czołgi Mark V z brytyjskiego Korpusu Pancernego oraz prototypy transporterów opancerzonych.
3. W bitwie tej wykorzystano czołgi Mark I. Ich zadaniem było przejechanie przez ziemię niczyją, pokonanie zasieków i okopów nieprzyjaciela oraz przełamanie frontu. Plan się nie powiódł m.in. dlatego, że użyto niewielkiej liczby maszyn.

Tekst 1.	A	B	C	D
Tekst 2.	A	B	C	D
Tekst 3.	A	B	C	D

- A. bitwa nad Sommą
B. bitwa pod Amiens

- C. bitwa pod Ypres
D. bitwa pod Cambrai

5 Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. lub 3.

8 sierpnia rano, pod osłoną gęstej mgły, która została jeszcze wzmocniona przez sztuczną mgłę, zaatakowali Anglicy [...] oraz Francuzi przy Albert i Moreuil przy użyciu silnych oddziałów czołgów, poza tym zresztą bez żadnej dużej przewagi. Wdarli się oni pomiędzy Sommą i strumieniem Luce głęboko do naszego frontu. Stojące tam dywizje [...] dały się całkowicie stratować. Sztaby dywizyjne zostały zaskoczone przez czołgi w swych kwaterach.

O wyniku opisanej w tekście bitwy zdecydowały

A.	wojska lądowe,	ponieważ	1.	siły ententy zostały zaskoczone przez niemieckie dywizje czołgów.
			2.	atakujące czołgi brytyjskie zaskoczyły i stratowały żołnierzy niemieckich.
B.	oddziały pancerne,		3.	siły angielskie i francuskie były liczniejsze od armii niemieckiej.

Korzystam
z informacji
docwiczenia.pl
Kod: H7XJWG

Na dobry początek

- 1 Spośród poniższych wydarzeń oznaczonych literami A–D wybierz wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. W tabeli zaznacz litery, którymi oznaczono wybrane wydarzenia.

Wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D
Wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D

- A. internowanie Józefa Piłsudskiego w Magdeburgu
 B. objęcie przez Józefa Hallera dowództwa nad Błękitną Armią
 C. utworzenie I Korpusu Polskiego w Rosji
 D. szarża polskich legionistów pod Rokitną

- 2 Wykonaj polecenia związane z mapą.

- c) Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Królestwo Polskie znalazło się pod okupacją państw centralnych w roku

- A. 1914. B. 1915. C. 1916. D. 1917.

3 Zapoznaj się z tekstem, a następnie wykonaj polecenie.

Pomijając tak istotne określenie, jak Niepodległa Polska, Niepodległa Ojczyzna, rząd polski lub osoba króla, nie zawiera rota [treść przysięgi] w sobie zapowiedzi spełnienia tych dążeń i celów, dla których Legiony Polskie przez trzy lata przy ofiarnej pomocy całego narodu walczyły na polach bitew [...]. Zważywszy, iż dane przeciwne składaniu tej roty są przeważające – złożenie jej w obecnych warunkach korpus 6 pułku Legionów Polskich uważa za niemożliwe.

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

Opisana w tekście decyzja doprowadziła do **3.1.** _____. Do wydarzenia tego doszło w **3.2.** _____ r. W jego wyniku rozwiązano **3.3.** _____.

3.1. A. wymarszu Kompanii Kadrowej B. bitwy pod Kaniowem C. kryzysu przysięgowego

3.2. A. 1916 B. 1917 C. 1918

3.3. A. II Brygadę Legionów B. I i III Brygadę Legionów C. II Korpus Polski

4 Wskaż wydarzenia, których przyczyny przedstawiono w tabeli. Wybierz je spośród oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli zaznacz literę, którą oznaczono wybrane wydarzenie.

	Przyczyna	Wydarzenie			
		A	B	C	D
4.1.	założenie Komitetu Narodowego Polskiego w Warszawie w 1914 r.	A	B	C	D
4.2.	zgoda prezydenta Francji na formowanie polskich oddziałów	A	B	C	D
4.3.	powstanie Naczelnego Komitetu Narodowego w Krakowie w 1914 r.	A	B	C	D

A. powstanie Legionu Puławskiego

C. założenie Polskiej Organizacji Wojskowej

B. formowanie Błękitnej Armii

D. utworzenie Legionów Polskich

5 Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

Roman Dmowski prowadził aktywną działalność na rzecz utworzenia polskich oddziałów na zachodzie Europy.	P	F
W 1917 r. założono nowy Komitet Narodowy Polski z siedzibą w Paryżu.	P	F
Przedstawiciel KNP Ignacy Jan Paderewski propagował sprawę polską w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie.	P	F

4 Rewolucje w Rosji

Rozwiąż
dodatkowe
zadanie
dowiczenia.pl
Kod: H7UW8S

Na dobry początek

- 1 Uporządkuj chronologicznie wydarzenia z czasów rewolucji rosyjskich. Wpisz właściwą literę w odpowiednie miejsce na osi czasu.

- A. ogłoszenie tez kwietniowych
- B. wybuch rewolucji lutowej
- C. przejście władzy przez Rząd Tymczasowy
- D. proklamowanie Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich
- E. abdykacja cara Mikołaja II
- F. wojna domowa w Rosji
- G. wybuch rewolucji październikowej

- 2 Uzupełnij tabelę przedstawiającą przyczyny i skutki rewolucji lutowej.

Przyczyny	Wydarzenie	Skutki
<ul style="list-style-type: none">• klęski Rosji na frontach I wojny światowej• _____• _____• _____• _____	rewolucja lutowa	<ul style="list-style-type: none">• ukształtowanie się dwóch ośrodków władzy• _____• _____• _____• _____

Tekst do zadania 3.

Odezwa II Ogólnorosyjskiego Zjazdu Rad Delegatów Robotniczych i Żołnierskich

Do robotników, żołnierzy i chłopów!

Rząd Tymczasowy został obalony. Większość członków Rządu Tymczasowego została już aresztowana. Władza Radziecka proponuje wszystkim narodom niezwłoczny demokratyczny pokój i niezwłoczne zawieszenie broni na wszystkich frontach. Zapewni ona oddanie gruntów obszarowych [...] bez odszkodowania do dyspozycji komitetów chłopskich, [...] ustanowi kontrolę robotniczą nad produkcją, zapewni zwołanie we właściwym czasie Zgromadzenia Ustawodawczego [...].

3 Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

Do wydarzeń opisanych w odezwie doszło podczas 3.1. _____. W ich wyniku władzę w Rosji przejęli 3.2. _____ r. Wydana przez nich odezwa zawiera m.in. obietnicę 3.3. _____.

- 3.1. A. rewolucji lutowej B. rewolucji październikowej C. wojny domowej
 3.2. A. bolszewicy B. mienszewicy C. eserowcy
 3.3. A. wygrania wojny B. nadania ziemi chłopom C. zmniejszenia produkcji

4 Przyjrzyj się plakatowi o tytule *Towarzysz Lenin oczyszcza Ziemię z nieczystości* i wykonaj polecenia.

a) Napisz, kim był Włodzimierz Lenin i otocz kółkiem jego postać na rysunku.

b) Wytłumacz, co mogą symbolizować postacie zrzucane z globu ziemskiego za pomocą miotły.

• królowie – _____

• pop (duchowny rosyjski) – _____

• bankier – _____

c) Wyjaśnij znaczenie czerwonego koloru miotły.

5 Wstaw znak „x” w kratki obok cech charakteryzujących ustrój Rosji po rewolucji październikowej.

- legalizacja partii politycznych
 wprowadzenie dyktatury proletariatu
 przyznanie robotnikom prawa do strajku
 stosowanie terroru wobec przeciwników politycznych
 zniesienie wielu swobód obywatelskich
 odejście od założeń komunizmu
 skupienie pełni władzy przez partię bolszewicką

Na dobry początek

1 Ułóż w porządku chronologicznym wydarzenia dotyczące uregulowania sprawy polskiej w czasie I wojny światowej, wstawiając w kratki cyfry od 1 do 5. Rozpocznij od wydarzenia, które miało miejsce najwcześniej.

- zapowiedź cara Rosji dotycząca utworzenia państwa polskiego
- odezwa rosyjskiego księcia Mikołaja Mikołajewicza
- wydanie manifestu dwóch cesarzy
- przyjęcie deklaracji wersalskiej przez Wielką Brytanię, Francję i Włochy
- ogłoszenie 14-punktowego programu pokojowego prezydenta Wilsona

2 Przyjrzyj się ilustracji z 1916 r. i wykonaj polecenia.

Postacie: 1. żołnierze niemieccy, 2. Polska
 Podpisy na dokumencie: Wilhelm II,
 Beseler, Karol I, Kuk

★ a) Napisz, jaka była – według Ciebie – opinia autora ilustracji na temat *Aktu 5 listopada*. Uzasadnij odpowiedź.

b) Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

Przyczyną wydania manifestu dwóch cesarzy była chęć nakłonienia Polaków z Królestwa Polskiego do wstępowania w szeregi wojsk państw centralnych.	P	F
W <i>Akcie 5 listopada</i> cesarze Niemiec i Austro-Węgier po raz pierwszy jako zaborcy poruszyli kwestię odbudowy niepodległej Polski.	P	F
W manifeście dwóch cesarzy określono granice odrodzonej Polski oraz jej ustrój polityczny w formie dziedzicznej monarchii konstytucyjnej.	P	F
Natychmiast po ogłoszeniu <i>Aktu 5 listopada</i> powołano w Warszawie Radę Regencyjną jako namiastkę rządu polskiego.	P	F

3 Zapoznaj się z tekstem źródłowym, a następnie wykonaj polecenia.

Polacy! Dawny polityczny rząd Rosji [...] upadł na zawsze. Uwolniona Rosja, uosobiona przez pełnomocny rząd prowizoryczny, zasyła Wam pozdrowienia braterskie. [...] Stary rząd czynił Wam kłamliwe obietnice, których wprawdzie mógł dotrzymać, ale dotrzymać nie chciał. [...] Wolna Rosja wzywa Was do walki w swoich szeregach o wolność narodu. Naród rosyjski, który zrzucił jarzmo, przyznaje także polskiemu bratniemu narodowi pełne prawo stanowienia o swoim losie według własnej woli. [...] Państwo polskie, połączone z Rosją wolnym związkiem militarnym, utworzy silny wał przeciw naciskowi państw centralnych na ludy słowiańskie.

a) Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

Powyższa odezwa została wystosowana przez 3.1. _____ . Napisano ją w 3.2. _____ r. Autor tekstu krytycznie ocenił deklaracje składane wcześniej Polakom przez 3.3. _____ .

- 3.1. A. księcia Mikołaja Mikołajewicza B. rosyjski Rząd Tymczasowy C. cara Mikołaja II
- 3.2. A. 1914 B. 1916 C. 1917
- 3.3. A. bolszewików B. władze carskie C. władze okupacyjne

b) Wyjaśnij, na co wyrażono zgodę w odezwie oraz jaki był warunek spełnienia deklaracji.

4 Rozwiąż krzyżówkę dotyczącą konferencji pokojowej w Paryżu i wyjaśnij, jaki związek z tym wydarzeniem ma otrzymane hasło.

1.																				
2.																				
3.																				
4.																				
5.																				
6.																				
7.																				

Hasło: _____

Wyjaśnienie: _____

- Nazwisko brytyjskiego premiera, uczestnika konferencji pokojowej.
- Nazwisko premiera reprezentującego Francję na konferencji paryskiej.
- Jeden z regionów, który podczas konferencji pokojowej przyznano Polsce.
- Nazwisko wybitnego pianisty, który działał na rzecz sprawy polskiej w USA.
- Miejscowość, w której 28 czerwca 1919 r. podpisano traktat pokojowy kończący wojnę.
- Miasto, które na mocy postanowień konferencji otrzymało status wolnego miasta.
- Głosowanie, którego wynik miał zadecydować o przynależności niektórych regionów.

Podsumowanie rozdziału V

Sprawdź, czy potrafisz

- 1** Spośród poniższych wydarzeń oznaczonych literami A–D wybierz wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. W tabeli zaznacz litery, którymi oznaczono wybrane wydarzenia.

Wydarzenie chronologiczne pierwsze	A	B	C	D
Wydarzenie chronologiczne ostatnie	A	B	C	D

- A. proklamowanie ZSRS
B. przystąpienie USA do I wojny światowej
C. podpisanie rozejmu w Compiègne
D. bitwa pod Gorlicami

- 2** Przeczytaj fragment tajnego porozumienia zawartego przez mocarstwa ententy z Włochami i wstaw znak „x” w kratki obok zdań prawdziwych.

Art. 8 Włochy otrzymują całkowitą władzę suwerenną nad wyspami Dodekanezu, które obecnie okupują.

Art. 9 Francja, Wielka Brytania i Rosja uznają w ogólnej formie, że Włochy są zainteresowane w utrzymaniu równowagi sił w rejonie Morza Śródziemnego oraz że Włochy będą miały prawo, w wypadku rozbioru całkowitego lub częściowego Turcji azjatyckiej, do otrzymania słusznej [przysługującej im] części w rejonie śródziemnomorskim, sąsiadującym z prowincją Angalią, gdzie Włochy już nabyły prawa i interesy [...].

- Państwa ententy w zamian za wystąpienie Włoch z trójprzymierza przekazywały im władzę nad okupowanymi wyspami Dodekanezu.
- Francja, Wielka Brytania i Rosja nakazywały Włochom zakończenie okupacji Dodekanezu.
- Włosi po wygranej wojnie mieli otrzymać nowe nabytki terytorialne kosztem azjatyckiej części Turcji.

- 3** Zapoznaj się z danymi statystycznymi i wyjaśnij, w jaki sposób podczas I wojny światowej zmieniło się położenie mieszkańców Warszawy.

Ceny artykułów spożywczych w Warszawie podczas I wojny światowej (w markach)

Nazwa artykułu	Jedn. miary	Lipiec 1914	Wrzesień 1915	Maj 1918
Kartofle	100 kg	4,88	12,20	48,8
Mąka pszenna	1 kg	0,24	3,05	7,81
Masło	1 kg	2,07	7,56	29,28
Mięso wołowe	1 kg	1,22	2,68	12,81

4 Dokończ zdania. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

I Brygadą Legionów Polskich dowodził	II wojnę bałkańską wywołała
A. Józef Haller.	A. Turcja.
B. Roman Dmowski.	B. Bułgaria.
C. Józef Piłsudski.	C. Serbia.
D. Ignacy Jan Paderewski.	D. Grecja.

5 Zapoznaj się z fragmentem wspomnień Davida Lloyd George'a, a następnie dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. lub 3.

Twierdzą niektórzy, że bitwa nad Sommą zniszczyła przedwojenną armię niemiecką, wybijając jej najlepszych oficerów i żołnierzy. Ale w daleko większym stopniu dotyczy to armii francuskiej i angielskiej. W bitwie nad Sommą walczyły armie ochotnicze, sformowane [...] z naszej najlepszej młodzieży. Oficerowie byli przeważnie wychowanymi „szkół publicznych” i uniwersytetów. W tej strasznej walce padło przeszło 400 000 naszych żołnierzy; straty wśród młodych oficerów były przerażające.

Zdaniem autora tekstu straty poniesione w bitwie nad Sommą były

A.	większe po stronie niemieckiej,	ponieważ	1.	dużą część poległych stanowiła dobrze wykształcona młodzież.
	B.		większe po stronie angielsko-francuskiej,	2.
				3.

★ **6** Przyjrzyj się ilustracji i wykonaj polecenia.

a) Podaj, w jakim okresie powstał przedstawiony brytyjski plakat.

b) Rozstrzygnij, czy plakat zachęcał, czy zniechęcał do wstępowania w szeregi brytyjskiej armii. Uzasadnij odpowiedź.

Jak rozwiązać to zadanie?
docwiczenia.pl
Kod: H7QNX1

Podpis: Tato, a co TY robiłeś podczas Wielkiej Wojny?

VI. Świat w okresie międzywojennym

1 Świat po I wojnie światowej

Rozwiąż dodatkowe zadanie
docwiczenia.pl
Kod: H7YG1F

Na dobry początek

- 1 Każdemu wydarzeniu podanemu w tabeli przyporządkuj skutek – wybierz go spośród oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli zaznacz literę, którą oznaczono wybrany skutek.

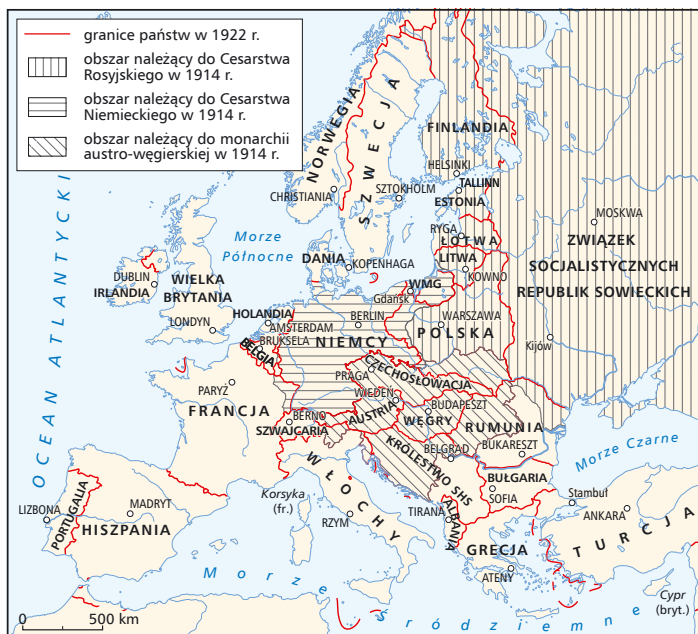
	Wydarzenie	Skutek			
		A	B	C	D
1.1.	podpisanie traktatu wersalskiego	A	B	C	D
1.2.	wybuch wielkiego kryzysu w USA	A	B	C	D
1.3.	zawarcie układu w Locarno	A	B	C	D

- A. powstanie Ligi Narodów
B. umocnienie systemów demokratycznych w Europie
C. załamanie gospodarcze w Niemczech
D. zagwarantowanie nienaruszalności zachodniej granicy Niemiec

- 2 Zapoznaj się z mapą i wykonaj polecenia.

a) Podkreśl nazwę miasta, które zgodnie z traktatem wersalskim stało się wolnym miastem i graniczyło z Polską.

b) Zamaluj kolorem zielonym obszary europejskich państw, których przywódców na konferencji paryskiej zaliczano do Wielkiej Czwórki, a kolorem czerwonym – leżące w Europie tereny czterech państw, z którymi ententa podpisała traktaty pokojowe kończące I wojnę światową.

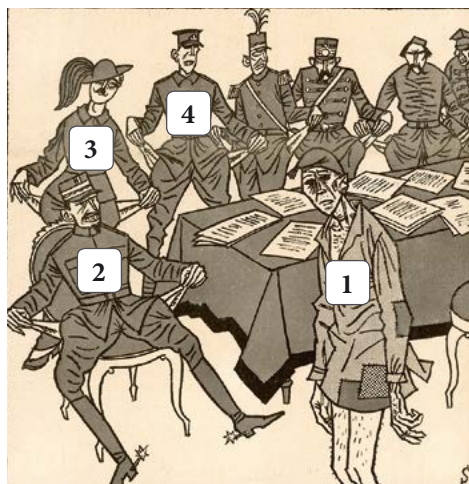

c) Uzupełnij tabelę. Wpisz w rubryki właściwe nazwy państw europejskich, które po I wojnie światowej powstały na terytoriach dawnych mocarstw.

	Nowe państwa, które powstały w latach 1917–1922	Państwa, które istniały przed I wojną światową i po niej
Terytorium dawnego Cesarstwa Niemieckiego		
Terytorium dawnej monarchii austro-węgierskiej		
Terytorium dawnej carskiej Rosji		

★ **3** Napisz na podstawie ilustracji, jak autor karykatury ocenia skutki traktatu wersalskiego w sprawie Niemiec.

Niemiecka karykatura z 1920 r. komentująca niewypłacalność Niemiec i sytuację finansową innych państw europejskich, które nie są w stanie wesprzeć gospodarki niemieckiej. Państwa symbolizowane przez poszczególne postacie to: 1 – Niemcy, 2 – Francja, 3 – Włochy, 4 – Wielka Brytania.

4 Zapoznaj się z tekstem źródłowym. Następnie uzupełnij poniższe zdania. Przyporządkuj do każdego z nich właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

Wysokie Strony Umawiające się poręczają [...] utrzymanie status quo terytorialnego wynikającego z granicy pomiędzy Niemcami a Belgią i pomiędzy Niemcami a Francją oraz nietykalność powyższych granic, tak jak one zostały określone przez i w wykonaniu Traktatu Pokoju podpisanego w Wersalu.

Postanowienia, o których mowa w tekście, zostały określone w 4.1. _____. Oprócz Niemiec, Francji i Wielkiej Brytanii korzyści z tego układu odniosła 4.2. _____. Państwa, które nie zostały objęte gwarancjami określonymi w porozumieniu, podpisały dwustronne umowy z 4.3. _____.

- 4.1. A. układzie z Locarno B. małym traktacie wersalskim C. traktacie z Sèvres
- 4.2. A. Belgia B. Polska C. Czechosłowacja
- 4.3. A. Niemcami B. Wielką Brytanią C. Francją

2 Narodziny faszyzmu

Rozwiąż
dodatkowe
zadanie
docwiczenia.pl
Kod: H7S392

Na dobry początek

- 1 Uporządkuj chronologicznie wydarzenia z okresu międzywojennego we Włoszech. Wpisz właściwą literę w odpowiednie miejsce na osi czasu.

- A. marsz „czarnych koszul” na Rzym
B. zawarcie traktatów laterańskich
C. powstanie Związków Włoskich Kombatantów
D. objęcie funkcji premiera przez Benita Mussoliniego
E. utworzenie Narodowej Partii Faszystowskiej

- 2 Przyjrzyj się ilustracjom. Następnie dokończ poniższe zdania. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Karykatury z polskiego pisma satyrycznego „Mucha”, 1933 r.

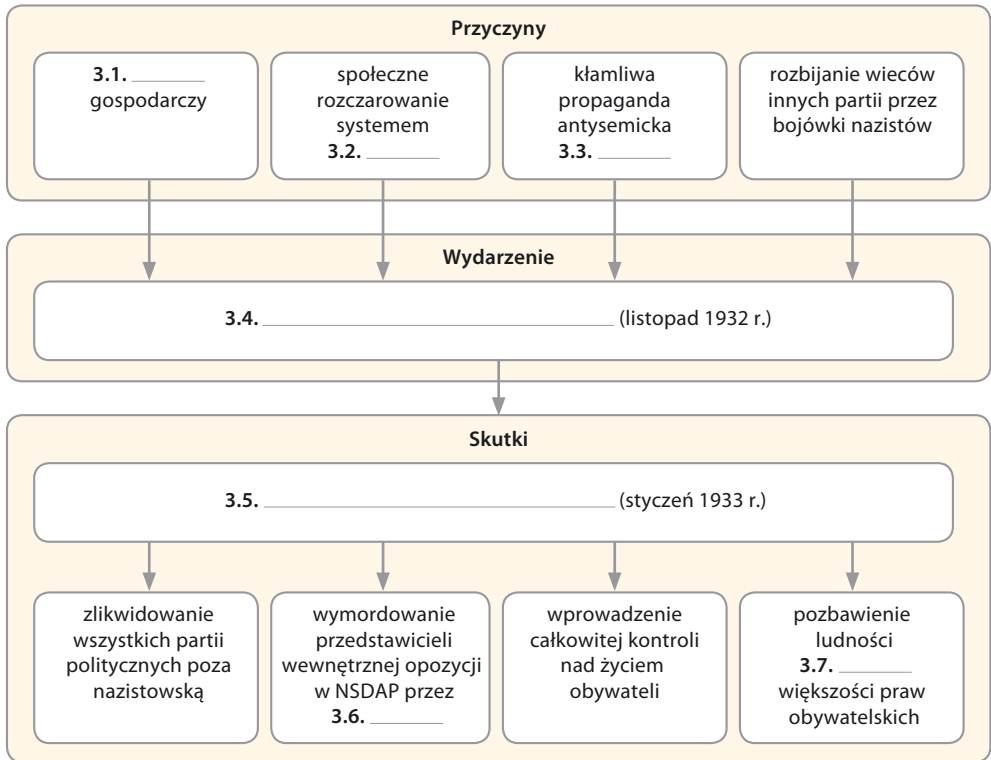
Autor karykatury A krytykuje politykę Hitlera za

- A. uległość i niekonsekwencję.
B. niegospodarność i przepukłość.
C. brutalność i agresywność.
D. beczynność i krótkowzroczność.

Twórca karykatury B wskazuje na związki ideologiczne narodowych socjalistów z

- A. sowieckimi komunistami.
B. włoskimi faszystami.
C. żydowskimi syjonistami.
D. brytyjskimi liberałami.

- 3** Uzupełnij schemat przedstawiający przyczyny i skutki wydarzeń, do których doszło w Niemczech w listopadzie 1932 r. i styczniu 1933 r. Przyporządkuj do każdego z nich właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

3.1. A. przyspieszony rozwój	B. wielki kryzys	C. zrównoważony postęp
3.2. A. demokratycznym	B. autorytarnym	C. totalitarnym
3.3. A. syjonistów	B. komunistów	C. nazistów
3.4. A. wyborcza wygrana NSDAP	B. „noc długich noży”	C. pucz w Monachium
3.5. A. objęcie urzędu kanclerza
przez A. Hitlera	B. wydanie ustaw
norymberskich	C. spalenie budynku
Reichstagu
3.6. A. SS	B. Gestapo	C. SA
3.7. A. niemieckiej	B. polskiej	C. żydowskiej

- 4** Porównaj włoski faszyzm i niemiecki nazizm. Wskaż, które z wymienionych poniżej stwierdzeń charakteryzowały poglądy i działania totalitarnych władz we Włoszech oraz w Niemczech. Wstaw znak „x” we właściwe kratki.

	Włochy	Niemcy
skrajny nacjonalizm	☐	☐
system jednopartyjny	☐	☐
kult państwa i wodza	☐	☐
skrajny antysemityzm	☐	☐
zorganizowanie społeczeństwa w oparciu o korporacje	☐	☐

TAJEMNICE

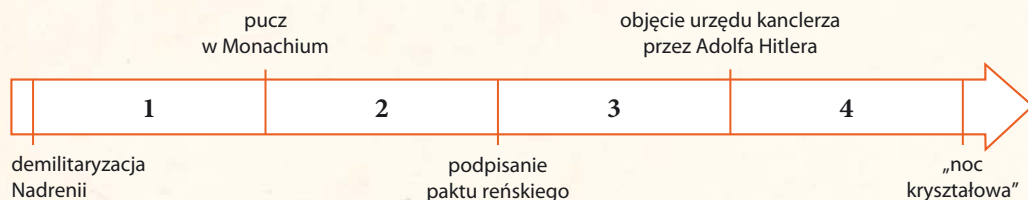
LEKCJA
na szóstkę

W jaki sposób Niemcy odbudowali swoją armię?

1 Wstaw znak „x” w kratki obok decyzji konferencji paryskiej dotyczących armii Niemiec.

- zakaz gromadzenia gazów bojowych
- zmniejszenie do kilkunastu dopuszczalnej liczby okrętów podwodnych
- przymus stworzenia sił zbrojnych złożonych wyłącznie z żołnierzy poborowych
- zakaz posiadania samolotów, czołgów i ciężkiej artylerii
- ograniczenie liczebności Reichswehry do 100 tys. żołnierzy
- obowiązek prowadzenia produkcji zbrojeniowej poza granicami Niemiec

2 Dokończ zdania na podstawie taśmy chronologicznej. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Traktat niemiecko-sowiecki podpisano w Rapallo w okresie oznaczonym numerem

- A. 1. B. 2. C. 3. D. 4.

Wypowiedzenie przez III Rzeszę ograniczeń militarnych określonych w traktacie wersalskim nastąpiło w okresie oznaczonym numerem

- A. 1. B. 2. C. 3. D. 4.

3 Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

System szkolenia w armii niemieckiej przewidywał przygotowanie żołnierzy do wypełniania obowiązków typowych dla stanowisk wyższego szczebla.	P	F
Niemieckie samoloty sportowe i transportowe konstruowano w taki sposób, aby w razie potrzeby szybko przekształcić je w maszyny bojowe.	P	F
Podstawą do skonstruowania lekkiego czołgu Pancerkampfwagen I były pojazdy bojowe, które Wielka Brytania potajemnie przekazała Niemcom.	P	F

SPRZED WIEKÓW

4 Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenia.

ZSRR i Niemcy usiłowały starannie ukryć współpracę wojskową zarówno przed innymi państwami, jak i przed własnymi społeczeństwami. Wiele spraw ukrywano pod pozorem prywatnego handlu [...]. [...] Oficerowie [niemieccy] wyjeżdżający na szkolenie w Związku [...] [Sowieckim] byli zwalniani z wojska i skreślani z ewidencji. Nie wolno im było informować nawet rodziny o przyczynie zwolnienia i rozpoczęciu nowego zawodu. Po zakończeniu szkolenia na powracających czekało stanowisko służbowe, ale nie było ono formalnie zagwarantowane [...]. To ryzyko musieli wyjeżdżający brać na siebie. „Turyści”, „przedsiębiorcy” mieli prawdziwe paszporty i wize, tylko fałszywe nazwiska. Podróżni na terenie Łotwy w Dyneburgu byli dyskretnie przejmowani przez pracowników [...] „Inturistu” [tzn. sowieckiego biura turystycznego obsadzonego tajnymi agentami]. [...] Nie obywało się jednak bez wpadek [...]. Władze wojskowe musiały nieraz „prostować” jakieś wydarzenia. 19 stycznia 1927 roku „Muenchener Post” [niemiecka gazeta] opublikował nazwiska oficerów Reichswehry ochotniczo pełniących służbę w ZSRR. Redaktora oskarżono o zdradę.

a) Wyjaśnij, dlaczego oraz w jaki sposób Niemcy i Sowieci starali się ukryć swoją współpracę wojskową.

b) Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. lub 3.

Działania służące do ukrycia współpracy z ZSRS Niemcy podejmowali

A.	samodzielnie,	o czym świadczy	1.	nieinformowanie rodzin o celu wyjazdu niemieckich oficerów na Wschód.
B.	wspólnie z Sowiecami,		2.	przejmowanie opieki nad niemieckimi wysłannikami w Dyneburgu przez sowieckich agentów.
			3.	podejmowanie indywidualnego ryzyka przez Niemców wyjeżdżających na tajną misję do ZSRS.

Na dobry początek

- 1 Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

Wszystkie republiki wchodzące w skład ZSRS były całkowicie podporządkowane najwyższym organom władzy w Moskwie.	P	F
Po śmierci Włodzimierza Lenina władzę w ZSRS przejął Józef Stalin, który za pomocą intryg wyeliminował swoich przeciwników w partii bolszewickiej.	P	F
Wielka czystka w ZSRR polegała na przeprowadzeniu nacjonalizacji przemysłu i handlu oraz przymusowej kolektywizacji wsi.	P	F
Przez cały okres międzywojenny Związek Sowiecki i Niemcy łączyła chęć obalenia ładu wersalskiego.	P	F

- 2 Zapoznaj się z ilustracją i fragmentem wspomnień z ZSRS z lat dwudziestych XX w. Następnie wykonaj polecenia.

Sowiecki plakat propagandowy z okresu międzywojennego. Napis głosi: *Dziękujemy ukochanemu Stalinowi za szczęśliwe dzieciństwo!*

- a) Wyjaśnij, w jakim celu propaganda sowiecka przedstawiała Stalina jako opiekuna dzieci.

Gdy po opuszczeniu pociągu wszedłem do poczekalni trzeciej klasy, uderzył mnie widok mnóstwa oberwanych [zaniedbanych] dzieci kręcących się po sali. [...] Pewnego razu byłem świadkiem przybycia delegacji robotniczej z państw zachodnich do Woroneża [miasto w ZSRS] [...]. [...] Już na parę godzin przed przyjazdem delegacji zabrano się do czyszczenia dworca [...]. Kto miał nędzne odzienie, tego natychmiast przepędzano z dworca, wszystkie dzieci bezdomne, grasujące po Woroneżu, znalazły przytułek... w więzieniu. Natomiast na dworzec przywieziono samochodami pięknie przybrane i dobrze odżywione dzieci partyjnych komunistów. Miały one grać rolę sierot z komunistycznych przytułków.

b) Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. lub 3.

Przytoczone wspomnienia

A.	potwierdzają,	że przekaz plakatu jest wiarygodny, ponieważ autor informuje o	1.	złym traktowaniu ubogich sierot przez władze sowieckie.
			2.	pełnym troski podejściu Stalina do małych i ubogich.
B.	zaprzeczają,		3.	uroczystym powitaniu zagranicznej delegacji przez zadbane dzieci z ZSRR.

3 Rozwiąż krzyżówkę. Wyjaśnij znaczenie otrzymanego hasła.

1.

2.

3.

4.

5.

Hasło:

Wyjaśnienie:

1. sowiecka organizacja młodzieżowa przeznaczona dla uczniów od 14. roku życia.
2. skrótowa nazwa Głównego Zarządu Obozów, który funkcjonował w ZSRR.
3. właściwe nazwisko Stalina.
4. metoda sprawowania rządów, która polegała na zastraszaniu i okrutnym traktowaniu społeczeństwa.
5. proces łączenia indywidualnych gospodarstw rolnych i przekształcanie ich w spółdzielnie rolne.

4 Zapoznaj się z tekstem źródłowym. Następnie rozstrzygnij, czy przedstawiona relacja świadczy o istnieniu kultu jednostki w ZSRS. Uzasadnij odpowiedź.**Przemówienie Józefa Stalina na XVII Zjeździe WKP(b), 1934 r.**

Towarzysze! Dyskusja na zjeździe wykazała całkowitą jedność poglądów naszych kierowników partyjnych [...] we wszystkich zagadnieniach polityki partyjnej. Żadnych wystąpień przeciw referatowi sprawozdawczemu, jak wiecie, nie było. [...] Powstaje pytanie, czy wobec tego potrzebne jest wygłoszenie słowa końcowego? Sądzę, że nie jest potrzebne. Pozwólcie mi więc zrzec się słowa końcowego. (Burzliwa owacja, cały zjazd wstaje, potężne „hura”, chóralne okrzyki: „Niech żyje Stalin!”. Zjazd stojąc śpiewa „Międzynarodówkę”. Po odśpiewaniu „Międzynarodówki” owacja zaczyna się na nowo. Okrzyki: „Hura!”, „Niech żyje Stalin!” [...])

Na dobry początek

1 Przeporządkuj wymienionym poniżej pojęciom właściwe ich wyjaśnienie.

A. demokratyzacja

B. indoktrynacja

C. emancypacja

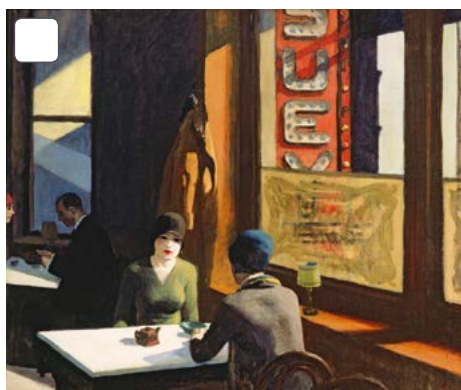
1. rozdział Kościoła od państwa i utrata jego dotychczasowych przywilejów
2. uporczywe wpajanie społeczeństwu określonych poglądów i przekonań, często za pomocą propagandy
3. proces, w którego wyniku obywatele uzyskują więcej praw i możliwość pełnego uczestnictwa w życiu politycznym
4. wyzwolenie, otrzymanie pełni praw przez grupę ludzi, która domagała się równouprawnienia

A. _____ B. _____ C. _____

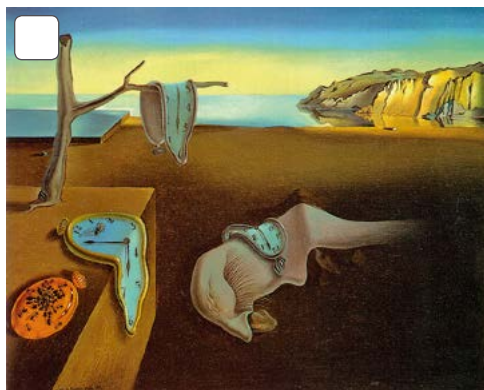
2 Przyjrzyj się obrazom i wpisz „x” w kratkę przy ilustracji przedstawiającej dzieło, które nie zostało namalowane w żadnym z nowych stylów (jak dadaizm, futuryzm lub surrealizm) występujących w okresie międzywojennym.

Pablo Picasso, *Trzech muzyków*, 1921 r.

Edward Hopper, *Chop Suey* [czyt.: czop suei], 1929 r.

Salvador Dali,
Trwałość pamięci, 1931 r.

3 Dokończ zdania. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Kierunkiem, który promował w architekturze prostotę, rezygnację z ozdób elewacji oraz użyteczność, był

- A. historyzm.
- B. monumentalizm.
- C. funkcjonalizm.
- D. futuryzm.

Nowością w sztuce filmowej, którą wprowadzono przed okresem międzywojennym, było

- A. przyznawanie Oscarów.
- B. udźwiękowanie filmów.
- C. korzystanie z efektów specjalnych.
- D. rejestrowanie filmów w kolorze.

4 Dokończ zdanie na podstawie fotografii. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. lub 3.

Fotografia ilustruje

A.	kryzys lat dwudziestych,	ponieważ świadczy o	1.	popularności nowych rozrywek oraz dążeniu ludzi do korzystania z życia.
B.	szalone lata dwudzieste,		2.	tragicznej sytuacji ludności związanej ze zniszczeniami powojennymi.
			3.	upowszechnieniu w społeczeństwie ideologii autorytarnych i totalitarnych.

5

Świat na drodze ku II wojnie światowej

Korzystam z informacji docwiczenia.pl Kod: H7UCV2

Na dobry początek

1 Uporządkuj chronologicznie wydarzenia z lat trzydziestych XX w. Wpisz właściwą literę w odpowiednie miejsce na osi czasu.

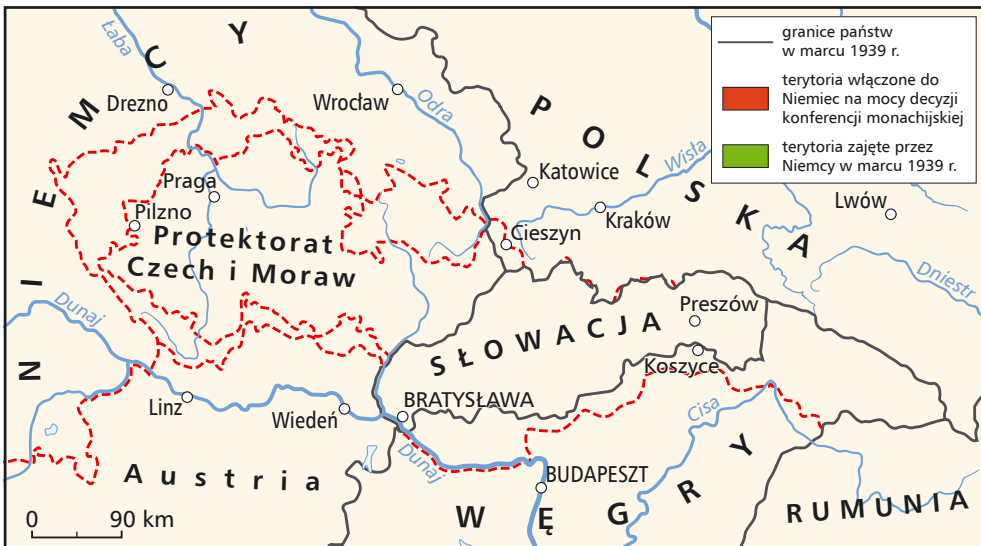
- A. powstanie osi Berlin–Rzym–Tokio
- B. aneksja Austrii przez III Rzeszę
- C. remilitaryzacja Nadrenii
- D. zajęcie Czech przez III Rzeszę
- E. konferencja w Monachium
- F. zajęcie Mandzurii przez Japonię

2 Zapoznaj się z fotografią. Następnie rozstrzygnij, czy madryckim republikanom udało się ostatecznie dotrzymać obietnicy zapisanej na transparencie. Uzasadnij odpowiedź.

Republikański transparent rozwieszony na jednej z ulic Madrytu. Hasło w języku hiszpańskim głosi: *Nie przejdą! Faszyzm chce podbić też Madryt. Madryt będzie grobem faszyzmu.*

3 Zapoznaj się z mapą i zamaluj na mapie właściwe obszary zgodnie z poniższą legendą.

- 4 Oceń na podstawie tekstów źródłowych, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz literę „P” przy zdaniach prawdziwych, a „F” – przy fałszywych.

Tekst A

Rząd Rzeszy uchwalił poniższą „Ustawę w sprawie ponownego zjednoczenia Austrii z Rzeszą Niemiecką z dnia 13 marca 1938 r.”, którą niniejszym ogłasza się: [...]

Artykuł 1

Austria jest krajem Rzeszy Niemieckiej.

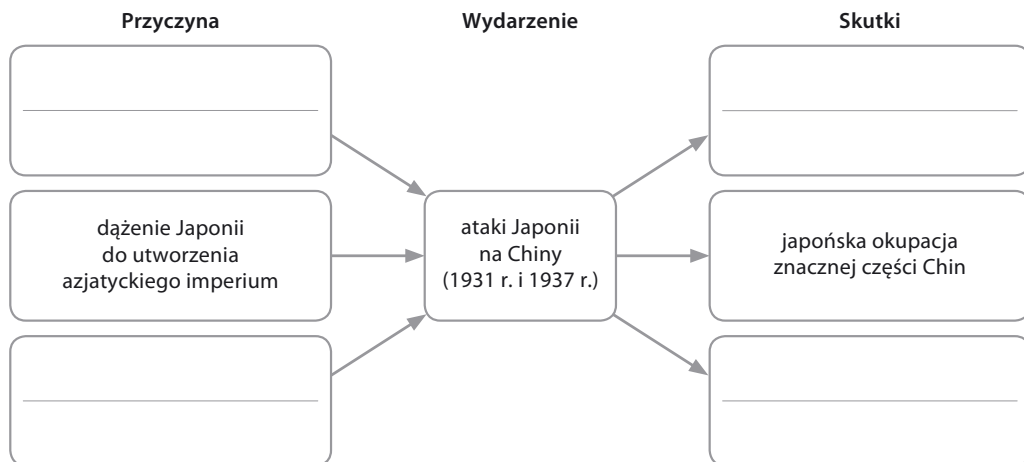
Tekst B

Art. I. 1. Obszary [...] zajęte w marcu 1939 r. przez niemieckie oddziały wojskowe, należą od chwili obecnej do terytorium Wielkiej Rzeszy Niemieckiej i znajdują się jako „Protectorat Czech i Moraw” pod jej opieką.

Zmiana ogłoszona w ustawie zacytowanej w tekście A spotkała się z szeroką akceptacją społeczeństwa austriackiego.	P	F
Poczynania III Rzeszy opisane w obu tekstach zostały nazwane <i>Anschlusssem</i> .	P	F
Decyzja przedstawiona w tekście B została podjęta zgodnie z ustaleniami konferencji monachijskiej.	P	F
W reakcji na działania Niemiec przedstawione w obu tekstach państwa Europy Zachodniej zorganizowały interwencję wojskową.	P	F

- 5 Uzupełnij schemat przedstawiający przyczyny i skutki ekspansji Japonii w latach trzydziestych XX w. Wstaw w puste miejsca litery odnoszące się do właściwych stwierdzeń.

- A. masowe zbrodnie wojenne Japończyków na ludności cywilnej
 B. ożywienie japońskiego nacjonalizmu
 C. potrzeba zdobycia surowców dla japońskiego przemysłu
 D. opanowanie Mandżurii przez Japonię

Podsumowanie rozdziału VI

Sprawdź, czy potrafisz

- 1 Spośród poniższych wydarzeń oznaczonych literami A–D wybierz wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. W tabeli zaznacz litery, którymi oznaczono wybrane wydarzenia.

Wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D
Wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D

- A. obrady konferencji monachijskiej
B. powstanie Ligi Narodów
C. podpisanie paktu reńskiego
D. ogłoszenie programu *New Deal*

- 2 Przyporządkuj wymienionym poniżej pojęciom właściwe ich wyjaśnienie.

- A. demilitaryzacja
B. autorytaryzm
C. *appeasement*

1. rządy jednej partii lub wojska niepodlegające kontroli społecznej
2. pozbawienie pokonanego państwa terytoriów kolonialnych o strategicznym znaczeniu
3. polityka ustępstw państw demokracji zachodniej wobec żądań III Rzeszy Niemieckiej
4. ograniczenie lub likwidacja potencjału wojskowego na określonym terenie

- A. _____ B. _____ C. _____

Ilustracje do zadania 3.

Pablo Picasso,
Guernica, 1937 r.

- 3 Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A–C.

Przedstawione na ilustracji dzieło malarskie upamiętnia jedno z wydarzeń z okresu

3.1. _____. Przedstawia okrucieństwa, jakich dopuściły się wojska 3.2. _____.

Skutkiem konfliktu, którego częścią było ukazane zdarzenie, było przejęcie władzy w państwie przez 3.3. _____.

- 3.1. A. *Anschlussu* Austrii
B. drugiej wojny Japonii z Chinami.
C. wojny domowej w Hiszpanii.
- 3.2. A. hiszpańskie.
B. niemieckie.
C. japońskie.
- 3.3. A. Francisca Franco.
B. Adolfa Hitlera.
C. Józefa Stalina.

Tekst do zadania 4.

Fragment Konstytucji ZSRS z 1936 r.

Artykuł 4. *Ekonomiczną podstawę [...] stanowią socjalistyczny system gospodarczy i socjalistyczna własność narzędzi i środków produkcji. [...]*

4 Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

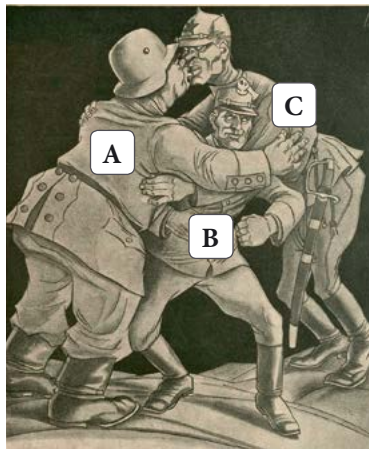
Zacytowane postanowienia Konstytucji ZSRS były realizowane poprzez prowadzenie

- A. indoktrynacji i propagandy.
- B. Nowej Ekonomicznej Polityki.
- C. nacjonalizacji i kolektywizacji.
- D. tajnej współpracy z Niemcami.

Ilustracja i mapa do zadania 5.–6

Karykatura z polskiego pisma satyrycznego „Mucha” z 1930 r. Znajdował się pod nią następujący podpis:

Niech się świat przekona...
*Niemiec do Bolszewika.
 – O pójdz, kochany,
 w me ramiona, / jam wciąż
 przyjaźni twojej głodny
 / i niech się cały świat
 przekona, / jak... Polak nam
 jest niewygodny.*

5 Wpisz w puste kratki na mapie właściwe litery odpowiadające państwom, które są symbolizowane przez postacie przedstawione na karykaturze.

6 Dokończ zdanie na podstawie ilustracji. Wybierz odpowiedź

A albo B i jej uzasadnienie 1., 2. lub 3.

Jak rozwiązać to zadanie?
 docwiczenia.pl
 Kod: H75GRV

Fragment podpisu pod karykaturą *Polak nam jest niewygodny* odnosi się do polityki Niemiec i ZSRS, która miała na celu podważenie

A.	paktu reńskiego,	ponieważ władze obu tych państw	1.	pragnęły silniejszych gwarancji międzynarodowych dla nienaruszalności swoich granic.
B.	traktatu wersalskiego,		2.	były niezadowolone z powstania niepodległej Polski na terytoriach, które dawniej do nich należały.
			3.	dążyły do wzmocnienia swojej pozycji w Lidze Narodów kosztem państw Europy Środkowej.

Zdajesz egzamin ósmoklasisty?

Sięgnij po repetytoria i arkusze Nowej Ery!

JĘZYK POLSKI • MATEMATYKA • JĘZYK ANGIELSKI

REPETYTORIA

Zawierają niezbędną teorię, wskazówki i zadania typu egzaminacyjnego. Pomagają krok po kroku wyćwiczyć umiejętności sprawdzane na egzaminie.

ARKUSZE

Pozwalają oswoić się z formą egzaminu, sprawdzić poziom przygotowania i wypracować skuteczne strategie egzaminacyjne.

Zamów i rozpocznij trening!

sklep.nowaera.pl

WCZORAJ I DZIŚ

Zeszyt ćwiczeń skorelowany z podręcznikiem *Wczoraj i dziś* dla klasy 7 zawiera różnorodne zadania dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów, ułatwiające utrwalenie wiedzy oraz przygotowanie do sprawdzianów.

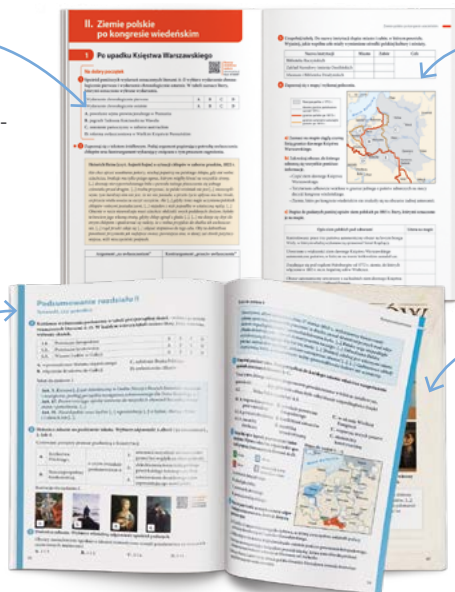
Stopniowanie trudności zadań

Na dobry początek łatwe ćwiczenia wprowadzające w temat lekcji.

Polecenia oznaczone gwiazdką służące do poszerzenia wiedzy z danego tematu.

Przygotowanie do sprawdzianów

Sprawdź, czy potrafisz zadania podsumowujące po każdym rozdziale.

Kształcenie najważniejszych umiejętności

Ćwiczenia odwołujące się do tekstów źródłowych, map czy ilustracji, pozwalające rozwijać umiejętności analizowania i interpretowania źródeł historycznych.

Zainteresowanie przedmiotem

Tajemnice sprzed wieków ćwiczenia dla zainteresowanych najciekawszymi zagadnieniami historycznymi.

Korzystam z informacji interesujące treści połączone z zadaniami dostępne pod kodem QR.

Z DOSTĘPEM DO
docwiczenia.pl

Rozwiąż
dodatkowe
zadanie
docwiczenia.pl
Kod: H7TC7W

Dodatkowe materiały –
oglądaj, pobieraj,
drukuj.

Zeskanuj kod QR,
który znajdziesz
wewnątrz
zeszytu ćwiczeń,
lub wpisz kod na
docwiczenia.pl.

www.nowaera.pl

historia@nowaera.pl

infolinia: 801 88 10 10, 58 721 48 00

ISBN 978-83-267-3170-9

9 788326 1731709